

der sig til en realistisk strafpåstand, ville der således ikke blive tale om nævningebehandling, selv om undtagelsen blev ophævet.

At narkosagerne er ganske særlig tidskrævende og uoverskuelige er i de seneste år fremført igen og igen af modstandere af nævningebehandling og gentages nu af justitsministeren i bemærkningerne til forslaget. På den baggrund virker det nærmest som et antiklimaks, når ministeren nu oplyser, at den gennemsnitlige varighed af narkosagerne er 4,1 retsdage, mens den for de øvrige nævningesager er 2,9 retsdage. En så beskeden forskel kan ikke tages alvorligt som argument for en mere principiel ændring af vor retspleje. I øvrigt er forskellen misvisende.

Der er gennemgående flere tiltalte i narkosagerne end i de øvrige sager. Det er vel ikke så mærkeligt (og ikke noget bevis for komplicerethed og uoverskuelighed), at en sag med flere tiltalte tager lidt længere tid end en sag med færre tiltalte. Det viser sig da også (men nævnes *ikke* i forslaget), at tidsforbruget *pr. tiltalt* er nøjagtigt det samme i narkosagerne som i de øvrige nævningesager. Dette endda til trods for, at der i narkosagerne langt hyppigere benyttes tolk. Det *effektive* tidsforbrug, og dermed omfanget af de oplysninger, nævningene skal forholde sig til, er altså gennemgående *mindre* for narkotiltalte end for andre tiltalte. Vi er dermed tilbage ved det egentlige problem, nemlig at oplysningerne i narkosager ikke har samme bevismæssige standard som i de fleste andre sager. Det er ikke et spørgsmål om forenkling eller »egnhed«, men om retspolitisk holdning, hvis man af den grund vil have narkosagerne unddraget nævningebehandling.

Justitsministerens tredje argument (muligheden for fornyet prøvelse af skyldsspørgsmålet gennem anke) har *intet* specielt med narkosagerne at gøre. Det kan med samme ret bruges på *alle* nævningesager. Men det skal erindres, at der m.h.t. skyldsafgørelsen i nævningesager findes den såkaldte *dobbeltgaranti*: en frifindelse ved nævningeting kan ikke ændres, men en skyldigkendelse har de tre fagdommere pligt til at annullere, hvis de finder den juridisk uholdbar. Set i lyset heraf tager det besnærende argument om fornyet prøvelse af skyldsspørgsmålet sig noget anderledes ud: det drejer sig i praksis om, at anklagemyndigheden vil have endnu en chance i de sager, hvor 12 almindelige menne-

sker har fundet, at samme anklagemyndigheds materiale ikke har været overbevisende nok til at kunne domfælde.

Hvis narkosagerne »på grund af deres omfattende og komplicerede karakter«, som justitsministeren påstår, »ikke er egnede til nævningebehandling« d.v.s. hvis nævningene havde særlig svært ved at håndtere dem, så måtte man vel i øvrigt forvente, at fagdommerne i disse sager hyppigere end i andre nævningesager var nødt til at annullere nævningenes skyldigkendelse. Men sådan forholder det sig så vidt vides ikke.

Den ihærdighed, hvormed Justitsministeriet og indflydelsesrige repræsentanter for den juridiske profession gennem årene har søgt at amputere nævningeinstitutionen, kan ikke undgå at påvirke vurderingen af forslaget. Det er næppe tilfældigt, at ministerens tredje argument med samme ret (eller mangel på ret) kan benyttes mod alle nævningesager. Lige siden 1849-grundlovens løfteparagraf om nævninges medvirken i alle alvorligere straffesager har modstanderne med dygtighed obstrueret det politiske flertals hensigter. Det var striden om det folkevalgte element i retsplejen, som var hovedårsagen til, at det tog 70 år at få gennemført den retsreform, som junigrundloven forudsatte. Da det endelig skete, måtte folketingsflertallet affinde sig med en langt mere begrænset nævningeanvendelse, end det havde ønsket. Kun to-tre procent af straffesagerne kom for nævningeting. Siden er det lykkedes modstanderne gradvis at få det reduceret yderligere, så vi nu er nede på to-tre *promille*. Nævningeinstitutionen nærmer sig rollen som et symbolsk alibi for overholdelse af grundloven. Og nu vil man skære en fjerdedel væk.

Angrebene sættes ind snart her, snart der. Striden om narkosagerne illustrerer den helt usædvanlige ihærdighed: Justitsministeriets aktuelle forslag er det femte forsøg i løbet af kun 14 år på at holde narkosagerne uden for nævningebehandling. Folketingsflertallets gentagne afvisninger lader man sig ikke anfægte af.

Det var forhøjelsen i 1975 af strafferammen for de alvorligste narkotikaovertrædelser, der bragte narkosagerne ind i området for nævningebehandling. Justitsministeriet foreslog, at disse sager skulle undtages fra den almindelige regel, men Folketinget afviste. I 1977 gentog